

Numele lui Iosif Kovács era cunoscut și în cercurile specialiștilor din străinătate, atât prin publicarea de studii peste hotare (în *Agrártörténeti Szemle*, *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, *The American Historical Review*) sau în limbi străine în revistele din țară, cât și prin participarea la congrese, conferințe și simpozioane, la lucrările unor comisii mixte de istorici.

Profesorul Iosif Kovács a împlinit și o datorie față de cei mulți, iubitori și dornici să cunoască istoria, prin prezența sa în coloanele diferitelor publicații de largă circulație, reviste și ziare, prin ținerea a numeroase conferințe de popularizare ori prin colaborarea la emisiuni radiodifuzate.

Iosif Kovács a fost membru și vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, colaborator activ la îndrumarea unor reviste de specialitate ca *Acta Musei Napocensis*, *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. Făcând parte din consiliile științifice ale unor instituții de profil, a participat la conducerea activității acestora.

Vechi militant al Partidului Comunist Român, al cărui membru a fost din 1947, profesorul Iosif Kovács a desfășurat o amplă activitate obștească, promovind cu deosebit devotament transpunerea în fapt a programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, realizarea consecventă a politicii naționale preconizate de conducerea de partid și de stat, contribuind la întărirea unității de aspirații a întregului popor.

Iosif Kovács a îndeplinit funcții înalte în conducerea de partid și de stat. A fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, deputat în Marea Adunare Națională și vicepreședinte al Consiliului de Stat.

În semn de recunoaștere a meritelor sale științifice și didactice, a celor dobândite pe tărîm social-obștesc, lui Iosif Kovács i-au fost conferite înalte ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Pentru tot ceea ce a reprezentat profesorul și omul de știință Iosif Kovács, tovarășii și colegii, în mijlocul cărora i-a plăcut să se afle, studenții și discipolii săi, îi simt, cu nețărmurită durere, lipsa din mijlocul lor, păstrîndu-i neștearsă amintirea.

ȘTEFAN CSUCSUJA

NICOLAE VLASSA
(1934—1984)

La 3 martie 1984 a încetat din viață, după o grea suferință, Nicolae Vlassa, șeful secției de istorie străveche a muzeului nostru. Disparația lui a însemnat o grea pierdere pentru instituția în cadrul căreia și-a desfășurat activitatea, pentru domeniul de specialitate căruia i-a închinat o viață de cercetător și al cărui strălucit reprezentant s-a dovedit a fi, pentru toți colegii de muncă.

Nicolae Vlassa s-a născut la Iernut (județul Mureș), în 20 noiembrie 1934. Începîndu-și studiile în comuna natală, le-a continuat în Tîrgu-Mureș, la Liceul teoretic „Al. Papiu-Ilarian” și le-a absolvit în anul 1952. A urmat apoi cursurile Facultății de istorie-filologie a Universității „V. Babeș” din Cluj, pe care a terminat-o în 1957. În anul 1978 a dobîndit titlul științific de doctor în științe istorice.

Încă din adolescență, Nicolae Vlassa a fost atras de arheologie. Ca elev, a participat la săpăturile arheologice de la Cristești, Lechința de Mureș și Morești. În anii de studii universitare, această pasiune a sa a dobîndit un suport științific din ce în ce mai solid, îngemănîndu-se și cu o intensificare treptată a activității arheologice. El a efectuat, în acea vreme, săpături în zona deja explorată, căreia i-a adăugat noi șantiere. Astfel, a lucrat pe șantierele de la Morești, Cipău—Gîrle, Cipău—ICIA, Soporul de Cîmpie, Lechința de Mureș, incredîndu-i-se chiar, încă în studenție și, apoi, ca absolvent, responsabilitatea unor șantiere arheologice: Cipău—Gară, Cipău—Gîrle, Sărățel, Gura Baciului, Tărtăria, Cheile Turzii, Cheile Aiudului ș.a. De asemenea, a făcut parte din numeroase colective de cercetare, dintre care le amintim pe cele ale șantiierelor arheologice Soporul de Cîmpie, Lechința de Mureș, Grădiște, Dăbica.

Fiind numit încă din timpul studenției (1957) îndrumător la Muzeul de arheologie clujean, activitatea sa de cercetător s-a împletit organic cu dezvoltarea muzeului, care, în 1962, s-a organizat ca o instituție de sine stătătoare. Muzeograf principal și apoi șef de secție, Nicolae Vlăssă și-a îndeplinit cu competență și la un înalt nivel de responsabilitate îndatoririle. Paralel cu munca în cadrul muzeului, a condus seminarii generale și speciale la Facultatea de istorie a Universității clujene; ani de-a rândul, a lucrat și ca lector pentru probleme fundamentale de istorie a patriei, la Conservatorul „Gheorghe Dima”. În calitate de membru al colegiului redacțional al anuarului muzeului, „Acta Musei Napocensis”, unde a răspuns de materialele din domeniul arheologiei și istoriei vechi, contribuția sa la apariția publicației a fost de cea mai mare importanță.

Activitatea sa continuă și neobosită, atât în cadrul campaniilor anuale de săpături arheologice, cât și în prelucrarea științifică a materialelor scoase la suprafață, orizontul de specialitate din ce în ce mai larg, spiritul pătrunzător în interpretarea fenomenului istoric, toate acestea i-au făcut în scurtă vreme numele cunoscut în țară și peste hotare. Pe lângă o prodigioasă activitate de publicare științifică, Nicolae Vlăssă a contribuit la organizarea mai multor expoziții arheologice în străinătate (Suedia, Iugoslavia, R.F.G., Italia etc.). A participat la congrese (Praga, 1966; Nisa, 1976) și simpozioane internaționale (Nitra, 1967; Köln și Xanti, 1981), prezentând substanțiale contribuții de specialitate.

În cercetare predilecția lui Nicolae Vlăssă a constituit-o epoca neolitică în sud-estul Europei. Descoperiri de răsunet internațional de felul acum binecunoscutelor tăblițe scoase la lumină prin cercetările de la Tărtăria sau al sculpturilor în piatră de tip Lepenski Vir de la Gura Baciului, argumentația sobră și exhaustivă, ca și interpretările nuanțate și pertinente au făcut din lucrările lăsate de cel dispărut un bun de preț al arheologiei românești. Aceleași calități le întâlnim la întreaga operă lăsată de Nicolae Vlăssă, care s-a aplecat cu sete de cunoaștere și neostoită curiozitate științifică și asupra altor epoci istorice și fenomene istorice, cum sînt, de pildă, prima vîrstă a fierului și istoria cultelor în epoca veche.

Opera de acuratețe științifică ireproșabilă rămasă de la Nicolae Vlăssă, amintirea conversației scilicet și pline de umor, a sensibilității și inteligenței ieșite din comun să fie o consolare pentru toți cei ce l-au cunoscut și prețuit?

COLEGIUL DE REDACȚIE
„ACTA MVSEI NAPOCENSIS“